

**PAŽYMA DĖL SKUNDO
PRIEŠ VALSTYBINĘ ENERGETIKOS INSPEKCIJĄ
PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS IR NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS**

2012-06-05 Nr. 4D-2012/1-328
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius (toliau vadinamas ir Seimo kontrolieriumi) gavo X (toliau vadinama ir pareiškėja) skundą dėl galimai pažeistų jos teisių į nuosavybę.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinamas ir LR SKĮ) 19 bei 20 straipsniais, 2012-03-14 raštais (Nr. 4D-2012/1-328/3D-814 bei Nr. 4D-2012/1-328/3D-813) kreipėsi į Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama ir Tarnyba) ir Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos (toliau vadinama ir Inspekcija) prašydamas pateikti išsamią ir teisės aktais pagrįstą informaciją apie pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes.

Tarnyba ir Inspekcija 2012-04-25 ir 2012-05-08 pateikė Seimo kontrolieriui raštus Nr. 1SS-(7.5)-757 ir Nr. (03)2R-653, kuriuose nurodė informaciją, paaiškinimus bei prie kurių pridėjo dokumentus, iš ko nustatyta, kad:

1. pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 18 straipsnį, žemė energetikos objektams statyti išnuomojama ar kitaip suteikiama naudotis įstatymų nustatyta tvarka. Privati žemė energetikos objektams statyti gali būti naudojama energetikos įmonės ir žemės savininko susitarimu. Jeigu nesusitariama, privati žemė įstatymų nustatyta tvarka gali būti paimama visuomenės poreikiams arba įstatymu ar administraciniu aktu nustatomas servitutas;

2. pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (toliau – ŽĮ) 23 straipsnio 2 dalį, privačios žemės sklypams, kai pagal teritorijų planavimo dokumentus nustatomas servitutas, suteikiantis teisę tiesti centralizuotus (bendro naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas), kelius bei tinklus, jais naudotis ir juos aptarnauti, servitutai nustatomi administraciniu aktu Vyriausybės nustatyta tvarka;

3. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 1-190 „Dėl 400 kV elektros perdavimo oro linijos „Alytaus transformatorių pastotė – Lenkijos Lietuvos siena“ pradėtas rengti Alytaus apskrityje planuojamos statyti 400 kV elektros perdavimo oro linijos „Alytaus transformatorių pastotė–Lenkijos Lietuvos siena“ statybos specialusis planas. Alytaus apskrities viršininko administracija 2009-12-21 rašte Nr. 4-999-(1.55.) nurodė, kad neprieštarauja, jog būtų rengiamas specialiojo teritorijų planavimo dokumentas dėl 400 kV elektros perdavimo linijos „Alytaus transformatorių pastotė–Lenkijos Respublikos siena“ statybos valstybinėje žemėje, Alytaus ir Lazdijų rajonų savivaldybės teritorijose. Minėtas dokumentas patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. 1-211 „Dėl 400 kV elektros perdavimo oro linijos „Alytaus transformatorių pastotė – Lenkijos Lietuvos siena“ statybos specialiojo plano patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 111-5248);

4. Tarnybos Lazdijų skyrius (toliau – Lazdijų skyrius) pateikė dokumentus, kuriuose nurodyta, kad Lazdijų Druskininkų žemėtvarkos skyriaus (nuo 2012-04-02 – Lazdijų skyrius) vedėja 2012-02-20 įsakymu Nr. 4VĮ-(14.4.2.)-272 (toliau – Įsakymas) nustatė pareiškėjos nuosavybės teise valdomam žemės sklypui a, esančiam ... kaime, Lazdijų rajone, žemės servitutą (viešpataujančio daikto savininkas – AB „L“, servituto paskirtis – 400 kV elektros perdavimo oro linijos „Alytaus transformatorių pastotė – Lenkijos Respublikos siena“ statybai ir aptarnavimui) pagal pridėtą žemės sklypo planą. Įsakyme, be servituto, žemės sklypui a nustatytos ir specialiosios žemės bei miško naudojimo sąlygos pagal Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m.

gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652), VI skyriaus reikalavimus;

5. Lazdijų skyrius (ŽĮ 23 straipsnio 5 dalis) 2012-02-21 raštu Nr. 4SD-(14.4.104.)-746 informavo pareiškėją apie jos nuosavybės teise valdomam žemės sklypui administraciniu aktu nustatytą servitutą;

6. ŽĮ 23 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad sprendimas nustatyti servitutą gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

7. ŽĮ 23 straipsnio 8 dalyje reglamentuota, kad „vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu servitutu, tarnaujančio daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiuojamos pagal vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu žemės servitutu, tarnaujančio daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodiką (toliau – Metodika), patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 2 d. nutarimu Nr. 1541“;

8. nuostolių, atsiradusių dėl servituto nustatymo, atlyginimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso normos, kuriose numatyta, kad „dėl servituto nustatymo atsiradę nuostoliai atlyginami įstatymų nustatyta tvarka“. Įstatymais, sutartimis, teismo sprendimu ar administraciniu aktu gali būti nustatyta viešpatuojančio daikto savininko prievolė mokėti vienkartinę ar periodinę kompensaciją tarnaujančio daikto savininkui. Atitinkamai, „žala laikytinas asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. Piniginė žalos išraiška yra nuostoliai. Jeigu šalis nuostolių dydžio negali tiksliai įrodyti, tai jų dydį nustato teismas“;

9. VĮ Valstybės žemės fondas, vadovaudamasis Metodikos nurodymais, apskaičiavo, kad bendra pareiškėjos patiriamų nuostolių suma, mokama už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu servitutu, sudaro 2742,76 litų.

Išanalizavus AB „Lesto“ (toliau vadinama ir Bendrove) 2012-03-28 ir 2012-03-19 raštus Nr. 40100-SK-37 ir Nr. 40100-SK-58 bei Inspekcijos 2012-03-29 raštą Nr. (03) 2R-487, nustatyta, kad:

1. Bendrovė, planuodama želdinių kirtimą ar genėjimą, imsis veiksmų, kad apie planuojamus elektros trasų valymo darbus teisės aktų nustatyta tvarka būtų informuojami ne tik Bendrovės klientai, bet ir konkretūs želdinių ir/ar žemės sklypų savininkai (teisėti naudotojai), kurių žemėje planuojami želdinių genėjimo ar kirtimo darbai;

2. Inspekcijai teisės aktai nesuteikia kompetencijos nustatyti kaltus dėl konkrečios žalos (turto sunaikinimo ar sužalojimo) padarymo asmenims ginčiuose, kilusiuose tarp privačių asmenų;

3. pareiškėjai padarytos žalos dydį ir kaltus asmenis gali nustatyti tik teismas;

4. elektros oro linija L-300 (toliau vadinama ir OL) buvo nutiesta ir pradėta eksploatuoti 1965 metais. Pirmiau minima OL yra „nutiesta iš 10-0,4 kV transformatorinės KT Lz-111, esančios Lazdijų r. sav., Lazdijų sen.“ (taip dokumente);

5. OL dalis tarp atramų 305/2, 305/3, 305/4 yra nutiesta per pareiškėjai priklausantį žemės sklypą a, esantį Lazdijų r. sav., ..., kuris buvo suformuotas 2000 m. sausio 27 dieną;

6. OL nutiesta 1965 m., o vaismedžiai pasodinti vėliau, nesuderinus su OL eksploatuojančia įmone.

Atsižvelgdamas į atlikto tyrimo metu surinktą medžiagą ir į tai, kas išdėstyta pirmiau, Seimo kontrolierius daro išvadą, jog Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų veiksmuose galimų biurokratizmo ir (ar) piktnaudžiavimo požymių nenustatyta, todėl X skundas atmestinas.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu Seimo kontrolierius nusprendžia pareiškėjos X skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų galimo biurokratizmo ir (ar) piktnaudžiavimo atmesti.

Seimo kontrolierius
Valentukevičius

Romas

Juras Taminskas, 8 706 65146